dosarul nr. 2r-440/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana (jud: I. Secrieru)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, S. Victoria, V. Mihaila)

D E C I Z I E

27 iunie 2018 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:
Președintele ședinței, judecătorul Svetlana Filincova
judecătorii Victor Burduh
Dumitru Visternicean

examinând recursul declarat de către Mariana Găină, reprezentată de avocatul Mariana Caliga,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Energbank" Societate pe Acțiuni împotriva lui Vladimir Găină, Marianei Găină, Nataliei Lisnic, intervenient accesoriu Societatea Comercială „AS-PROSPERUM" Societate cu Răspundere Limitată în proces de insolvabilitate cu privire la încasarea datoriei,

împotriva încheierii din 21 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea privind scutirea parțială de la plata taxei de stat depusă de către Mariana Găină,

c o n s t a t ă :

La 01 februarie 2016, Banca Comercială „Energbank" Societate pe Acțiuni (în continuare BC „Energbank" SA) a depus cerere de chemare în judecată, cu concretizare ulterioară a cerințelor împotriva Societății Comerciale „AS-PROSPERUM" Societate cu Răspundere Limitată (în continuare SC „AS-PROSPERUM" SRL), Viorică Căldare, Nataliei Lisnic, Marianei Găină, Vladimir Găină, Gicu Chilaru, Nataliei Chilaru, Valeriu Lungu, Svetlanei Lungu, Elenei Tacu, Andrei Tacu solicitând încasarea în mod solidar a datorii, dobânzii de întârziere, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 06 octombrie 2017, BC „Energbank" SA prin cererea de concretizare a pretențiilor a concretizat pârâții - Vladimir Găină, Mariana Găină, Natalia Lisnic, intervenient accesoriu SC „AS-PROSPERUM" SRL, în proces de insolvabilitate solicitând încasarea datoriei conform contractelor de credit nr. XXXXX din 03 martie 2014 în sumă de 131 476,71 dolari SUA și nr. XXXXX din 18 septembrie 2014 în sumă de 143 051,69 lei și încasarea taxei de stat în sumă de 81 268,25 lei.

Prin hotărârea din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, s-a admis parțial acțiunea depusă de BC „Energbank" SA, fiind încasata în mod solidar de la Vladimir Găină, Mariana Găină, Natalia Lisnic în beneficiul BC „Energbank" SA datoria conform contractului de credit nr. XXXXX din

03 martie 2014 încheiat între BC „Energbank” SA și SC „AS-PROSPERUM” SRL în sumă de 131 476, 17 dolari SUA, convertiți în lei moldovenești la momentul executării, datoria conform contractului de credit nr. XXXXX din 18 septembrie 2014 în sumă de 143 051,69 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 59 150 lei.

La 15 ianuarie 2018, Mariana Găină a depus apel nemotivat, ulterior la 20 martie 2018, apel motivat împotriva hotărârii din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, totodată, solicitând scutirea parțială de la plata taxei de stat în temeiul art. 85 alin. (4) Cod de procedura civilă, invocând situația financiară precară.

Prin încheierea din 21 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea Marianei Găină privind scutirea parțială de la plata taxei de stat, nu a fost dat curs cererii de apel, fiindu-i acordat apelantei termen până la ședința de judecată, numită pentru 02 mai 2018 ora 12.00 pentru anexarea dovezii de plată a taxei de stat restante în mărime de 16 750 lei și apelului motivat. A fost explicat Marianei Găină, că în cazul în care în termenul stabilit dovada de plată a taxei de stat restante nu va fi prezentată, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită. Totodată, instanța de apel a numit ședința de judecată pentru 02 mai 2018 ora 12.00.

La 19 aprilie 2018, Mariana Găină, reprezentată de avocatul Mariana Caliga, a declarat recurs, ulterior la 31 mai 2018 recurs suplimentar împotriva încheierii din 21 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii și emiterea unei decizii prin care demersul privind scutirea parțială de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel să fie admis.

În motivarea recursului s-a indicat dezacordul cu încheierea contestată, pe motiv că instanța de apel nu a ținut cont de circumstanțele invocate și probele prezentate în susținerea cererii cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, care atestă imposibilitatea achitării integrale a taxei de stat.

A specificat că, instanța de apel nu a racordat mărimea plății taxei de stat cu situația economică-financiară în țară, întrucât, suma de 18 750 lei este una extrem de exorbitantă, or, fiind angajată în funcția de vânzător are un salariu mediu lunar de 2 380 lei și alte venituri nu are.

A relevat, că prin încheierea instanței de apel din 21 martie 2018 i-a fost încălcat dreptul la accesul liber la justiție, protejat de art. 6 al CEDO.

Recurenta Mariana Găină a solicitat casarea încheierii din 21 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei decizii prin care demersul privind scutirea parțială de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel să fie admis.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedura civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la data comunicării încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea la 21 martie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurenta la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 19 aprilie 2018, este în termen.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.
În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza

copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedura civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum se constată la caz, la 15 ianuarie 2018, Mariana Găină, reprezentată de avocatul Mariana Caliga a depus apel nemotivat solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea BC „Energbank" SA să fie respinsă integral.

Odată cu depunerea apelului împotriva hotărârii din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, apelanta a solicitat scutirea parțială de la plata taxei de stat, invocând starea materială precară, totodată, a anexat ordin de încasarea a numerarului nr.69J1-f100 din 12 ianuarie 2018, în sumă de 2000 lei.

La 20 martie 2018, Mariana Găină, reprezentată de avocatul Mariana Caliga a depus cerere de apel motivată.

Drept urmare, prin încheierea din 21 martie 2018 Curtea de Apel Chișinău, a respins cererea Marianei Găină privind scutirea parțială de la plata taxei de stat, nu a dat curs cererii de apel, fiindu-i acordat apelantei termen pentru anexarea dovezii de plată a taxei de stat restante în mărime de 16 750 lei și apelul motivat până la ședința de judecată, numită pentru 02 mai 2018 ora 12.00. Apelantei a fost explicat că în cazul în care în termenul stabilit dovada de plată a taxei de stat restante nu va fi prezentată, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită. Totodată, instanța de apel a numit şedinţa de judecată pentru 02 mai 2018 ora 12.00.

La adoptarea acestei soluții, instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe dispozițiile art. 368 alin. (1) Cod de procedura civilă (în vigoare până la 01 iunie 2018), care statuează expres că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și art. 365 Cod de procedura civilă și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. 364 alin. (1), 365 alin. (4) Cod de procedura civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxa.

Conform art. 84 Cod de procedura civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie1992, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești se achită 75 % din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri, iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial – 75 % din taxa calculată din suma contestată.

În conformitate cu art. 85 alin (4) Cod de procedura civilă, în funcţie de situaţia materială şi de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanţa judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părţi a ei.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedura civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În speță, instanța de recurs precizează că apelanta, având obligația de a achita taxa de stat la depunerea cererii de apel în sumă de 18 750 lei, fapt reținut și de instanța de apel, a anexat ordin de încasare a numerarului nr.69J1-f100 din 12 ianuarie 2018, în sumă de 2 000 lei (f.d. 30 a vol.III), solicitând scutirea parțială de la plata taxei de stat.

Astfel, înscrisul prezentat de apelanta și anume, copia certificatului privind salariul și alte venituri realizate pe anul 2017 eliberat la 04 ianuarie 2018 (f.d. 36) nu constituie temei pentru scutirea parțială de la plata taxei de stat, deoarece scutirea de la plata taxei de stat se dispune în baza unor probe pertinente, însă înscrisul prezentat nu indică nemijlocit asupra situaţiei materiale care să reflecte situaţia precară la moment a solicitantului şi imposibilitatea achitării taxei de stat.

Deci, instanţa de apel întemeiat a concluzionat de a respinge cererea Marianei Găină privind scutirea de la plata taxei de stat, de nu a da curs cererii de apel şi de a obliga apelanta să achite plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Instanţa de recurs reține că, recurenta la depunerea cererii de recurs a anexat și alte înscrisuri: copia confirmării eliberate de DDF Buiucani din cadrul DGAF mun. Chișinău a SFS cu nr. 26/2-9/3-30/149 din 18 mai 2018 (f.d.139 vol.III), copia certificatului eliberat de către Agenția servicii Publice din 08 mai 2018 nr.0100/18/57026 (f.d.140 vol.III), copia carnetelor de muncă pe numele Mariana Găină și Vladimir Găină (f.d.141, 142, 143 vol.III) și copia informației privind veniturile calculate și achitate în folosul persoanelor fizice (f.d.144 vol.III), care în opinia recurentei sunt de natura sa justificative și demonstrează situaţia financiară precară a Marianei Găină și ar justifica acordarea facilităţii respective la achitarea taxei de stat.

Instanța de recurs conchide că, înscrisurile prezentate de apelanta-recurenta Mariana Găină, nu constituie temei pentru scutirea parțială de la plata taxei de stat, deoarece scutirea de la plata taxei de stat se dispune în baza unor probe pertinente, însă înscrisurile prezentate nu indică nemijlocit asupra situației materiale, care să reflecte situaţia precară la moment a solicitantului şi imposibilitatea achitării parțiale a taxei de stat.

De altfel, și argumentele invocate în recurs precum că, situația financiară precară face imposibilă achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel, nu poate fi reținut de instanța de recurs, deoarece în confirmarea acestei susțineri apelanta nu a prezentat probe concludente şi pertinente care ar demonstra situația materială precară și care ar permite aplicarea prevederilor art. 85 alin. (4) Cod de procedura civilă.

Colegiul va respinge argumentul recurentei cu referire la racordarea mărimei taxei de stat stabilită de instanță, cu situația situația economică-financiară din țară și faptul general cunoscut ca capacitatea de plată a populației din Republica Moldova este una extrem de precară, pe motiv că este un argument de ordin general, bazat pe

niște judecăți subiective, care ar acoperi de fapt acțiunile concrete ale recurentei, la examinarea unei cauze civile.

Or, dreptul, condițiile, procedura de exercitare a căilor de atac, sunt stabilite prin lege organică (Codul de procedura Civilă, ș.a), i-ar obiectele de încasarea taxei de stat cuantumul taxei de stat și cazurile de scutire de la plata taxei de stat sunt stabilite prin Legea taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992, republicată Monitorul Oficial nr.53-55/302 din 02 aprilie 2004.

Excepțiile de la regulile generale stabilite prin Lege date în competența instanței de judecată (judecătorului)-eliberarea, amânarea eșalonarea plății de la lata taxei de stat, sunt determinate concret de situația materială a persoanei concrete și probele prezentate în acest sens.

În acest context Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a menționa și faptul că în situația din speță, prin concluzia instanței de apel de a nu da curs cererii de apel, nu se încalcă dreptul recurentei privind liberul acces la justiție, prevăzut atât de legislația internă cât și de internațională. Or, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, prin practica sa constantă de nenumărate ori a precizat faptul că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (cauza Golder v. the United Kingdom §-36 din 21 februarie 1975), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (Ashimgdane vs United Kingdom 28 mai 1985). Însă limitările sunt în concordanță cu art. 6 § 1 CEDO, decât dacă acestea urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. (cauza Bellet vs France §-31, Garcia Manibardo vs Spain §-44).

Astfel, la caz Colegiul reține că în situația din speță limitările instituite de legiuitor privind necesitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel corespunde cerințelor prevăzute de art. 6 § 1 CEDO privind dreptul de acces la un tribunal și corespunde cerințelor instituite de CEDO prin jurisprudența sa: cerința privind scopul legitim al limitării – este îndeplinită, având în vedere că întindere acestor taxe este stabilită sub forma unui procent din valoarea aflată în litigiu și fiind instituit un plafon maxim de care nu poate trece mărimea taxei de stat chiar dacă valoarea acţiunii este mai mare, iar CtEDO a confirmat că aceste taxe privesc buna administrare a justiției și vizează atât descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției.(cauza Weissman și alții împotriva României §-35, Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom §-61) şi raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit, pentru a stabili dacă este respectat acest raport rezonabil între impunerea plății taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și scopul legitim urmărit privind buna administrare a justiției, descurajarea justițiabililor în formularea unor cererii, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției urmează să cercetăm următorii factori și anume - cuantumul sumei ce trebuie plătit de reclamanți raportat la veniturile sale.

În consecința, se va remarca și faptul că cuantumul taxei de stat, stabilit spre achitare de apelant la depunerea cererii de apel, nu depășește limitele stabilite de lege.

Astfel, din considerentele menționate Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedura civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Mariana Găină, reprezentată de avocatul Mariana Caliga.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2018.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul Svetlana Filincova

judecătorii Victor Burduh

Dumitru Visternicean